

การพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

Development of Competencies for Child Activity Leaders

1. ชิตเวทย์ จันทสร* 2. สวานันท์ แดงประเสริฐ

1. Chitawate Juntasorn 2. Sawanan Dangprasert

1., 2. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

1., 2. Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

* Corresponding Author E-mail: chitawate@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก 2) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก และ 3) ศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี ที่ทำงานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 21 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ประกอบด้วย 4 หน้าที่หลัก 7 หน่วยสมรรถนะ และ 14 สมรรถนะย่อย
2. การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก จัดทำในรูปแบบของมอดูล 7 มอดูล สมรรถนะ โดยผลการประเมินความเหมาะสมในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับความเหมาะสม คือ เนื้อหา ภาพประกอบ ภาษา สื่อช่วยสอน และแผนปฏิบัติการฝึกอบรม ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.52$, $SD = .36$) โดยเรียงตามลำดับความเหมาะสม คือ ผลที่ได้รับหลังการฝึกอบรม วิทยากร เนื้อหา วิธีการสอน และความพร้อมของการฝึกอบรม และผลการประเมินผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน โดยปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละมอดูล
3. ผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก หลังการฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 94.56 ของมอดูลทั้งหมด

คำสำคัญ: 1. การพัฒนาสมรรถนะ; 2. การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ; 3. ผู้นำกิจกรรมเด็ก

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) develop competencies for child activity leaders, 2) develop competency-based learning management for child activity leaders, and 3) study the assessment results of child activity leaders' competencies. The study employed a mixed-methods research design. The sample group used in the experiment consisted of 21 people who work in organizing activities for children 3-6 years old in the Bangkok and perimeter area, selected using a purposive sampling method. Tools used in the research included questionnaires, assessments of satisfaction, and assessments of competencies for child activity leaders. Statistics used in data analysis included percentage, mean, and standard deviation.

The research found that:

1. The child activity leader's competency comprised 4 main functions, 7 competency units, and 14 sub-competencies.
2. The competency-based learning management for child activity leaders was developed in the form of modules, including 7 competency modules. The overall assessment results for the suitability of each aspect were found to be at a high to highest level, ranked in order of suitability as follows: content, illustrative, language, teaching aids, and training action plans. Overall, learners expressed the highest level of satisfaction, with mean scores of ($\bar{x}=4.52$, $SD=.36$), ranked from highest to lowest as follows: post-training results, speaker, content, teaching methods, and readiness aspect of training. All learners met the assessment criteria, demonstrating that they could perform tasks according to the objectives of each module.
3. The evaluation of child activity leaders' competencies conducted one month after training revealed that overall, the sample group passed the competencies assessment, achieving a score of 94.56% across all modules.

Keywords: 1. Competency development; 2. Competency-based learning management; 3. Child activity leaders

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยถูกนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคนอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3 หรือยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นที่สำคัญในยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น วางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มที่เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรององค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครู รวมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและการสร้างระบบการศึกษา เพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับสังคมโลกยุคดิจิทัล เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาและบ่มเพาะคนให้มีทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2563)

การพัฒนาคนโดยวิธีการทางการศึกษา เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพควรต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ระบุไว้ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560ก, 2560ข)

แต่จากผลการศึกษาของ กรมอนามัย (2564) โดยสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ เกี่ยวกับข้อมูล พัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ใน 4 ช่วงอายุ (9 เดือน 18 เดือน 30 เดือน และ 42 เดือน) โดยในปี พ.ศ. 2562-2564 ข้อมูล เฝ้าระวังด้านพัฒนาการ สรุปได้ว่า ปี 2562 เด็กมีพัฒนาการสมวัยครั้งแรก ร้อยละ 75 หลังได้รับเด็กได้รับการ ติดตามกระตุ้นพัฒนาการ เด็กมีพัฒนาการสมวัยรวม ร้อยละ 97.5 ปี 2563 เด็กมีพัฒนาการสมวัยครั้งแรก ร้อยละ 73.4 หลังได้รับเด็กได้รับการติดตามกระตุ้นพัฒนาการ เด็กมีพัฒนาการสมวัยรวม ร้อยละ 88.0 และ ปี 2564 เด็กมี พัฒนาการสมวัยครั้งแรก ร้อยละ 71.1 หลังได้รับเด็กได้รับการติดตามกระตุ้นพัฒนาการ เด็กมีพัฒนาการสมวัยรวม ร้อยละ 84.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เด็กมีพัฒนาการสมวัยลดลง จากสถิติองค์การอนามัยโลก พบว่าร้อยละ 80-85 ของเด็ก ปฐมวัยทั่วโลก ไม่บรรลุค่าเป้าหมายตามแผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 85 ประเด็นหลักที่สำคัญประเด็นหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย คือ ครู ผู้ดูแลเด็กหรือผู้เลี้ยงดูเด็กแล้วนั้น ยังมีผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่ทำกิจกรรมให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการแต่ละด้าน สมวัยอย่างเต็มศักยภาพ คือ ผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและ พัฒนาเด็กเป็นอย่างดี ดังนั้น เด็กจะมีพัฒนาการอย่างไร ส่วนหนึ่งก็จะขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมของผู้นำกิจกรรม ซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้นำกิจกรรมเด็กควรมีเป็นอย่างดี คือ สมรรถนะ ถ้าผู้นำกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มี คุณลักษณะที่ดี มีจิตวิทยา และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็ก ก็จะทำให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ในทาง กลับกัน ถ้าผู้นำกิจกรรมเด็กไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีทักษะ ไม่มีคุณลักษณะที่ดี ไม่มีจิตวิทยา และไม่มีเจตคติ ที่ดีในการพัฒนาเด็กแล้วนั้น เด็กอาจมีพัฒนาการไม่สมวัยตามที่ควรจะเป็น และอาจบั่นทอนพัฒนาการของเด็ก ให้ลดลงก็เป็นไปได้ ซึ่งผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ความเป็นผู้นำ ผู้ผลักดัน ผู้สร้างพลังงานร่วม ผู้ลดบันดาล ผู้สร้างแรงจูงใจกระตุ้น ผู้ก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติการดำเนินการของมวล สมาชิกให้เข้าสู่เป้าหมาย (อรอนงค์ กลางนา, 2561)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก นอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กหรือผู้เลี้ยงดูเด็กแล้วนั้น ยังมีผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่ทำกิจกรรมให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการแต่ละด้าน สมวัยอย่างเต็มศักยภาพ คือ ผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและ พัฒนาเด็กเป็นอย่างดี ดังนั้น เด็กจะมีพัฒนาการอย่างไร ส่วนหนึ่งก็จะขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมของผู้นำกิจกรรม ซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้นำกิจกรรมเด็กควรมีเป็นอย่างดี คือ สมรรถนะ ถ้าผู้นำกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มี คุณลักษณะที่ดี มีจิตวิทยา และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็ก ก็จะทำให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ในทาง กลับกัน ถ้าผู้นำกิจกรรมเด็กไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีทักษะ ไม่มีคุณลักษณะที่ดี ไม่มีจิตวิทยา และไม่มีเจตคติ ที่ดีในการพัฒนาเด็กแล้วนั้น เด็กอาจมีพัฒนาการไม่สมวัยตามที่ควรจะเป็น และอาจบั่นทอนพัฒนาการของเด็ก ให้ลดลงก็เป็นไปได้ ซึ่งผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่ความเป็นผู้นำ ผู้ผลักดัน ผู้สร้างพลังงานร่วม ผู้ลดบันดาล ผู้สร้างแรงจูงใจกระตุ้น ผู้ก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติการดำเนินการของมวล สมาชิกให้เข้าสู่เป้าหมาย (อรอนงค์ กลางนา, 2561)

คุณลักษณะของผู้นำกิจกรรมเด็กมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูที่มีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพฤติกรรมที่มีคุณลักษณะการมีภาวะผู้นำด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น (จิรวดี ทวีโชติ และ วสันติภา จลาภบาง, 2561) แต่ ความเป็นจริงของผู้นำกิจกรรมเด็ก ซึ่งรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ที่ สถานะที่รับเลี้ยงเด็ก สถาบันพัฒนาเด็กทั้งภาครัฐและเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาที่มีการจัด การศึกษาในระดับเตรียมอนุบาลจนถึงระดับอนุบาล ที่สำคัญคือ ผู้นำกิจกรรมเด็กบางส่วน จบการศึกษาไม่ตรงกับ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หรือจบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งบางคนไม่มีความรู้ ทักษะ จิตวิทยา คุณลักษณะ และเจตคติ และบางคนไม่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับเด็ก ดังนั้น ผู้นำกิจกรรมเด็กจึงต้อง พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการเป็นผู้นำกิจกรรมเด็ก เพื่อให้เกิดความสามารถในการทำกิจกรรมให้แก่เด็กได้อย่าง ถูกต้องตามหลักการพัฒนาเด็ก เหมาะสมกับวัย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากที่มาของความสำคัญดังข้อมูลข้างต้น พบว่า ผู้ที่ได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมของผู้นำกิจกรรม เด็กก็คือ ตัวเด็ก ดังนั้น จึงควรพัฒนาผู้นำกิจกรรมเด็กให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน โดยการนำมาตรฐาน สมรรถนะมาเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้นำกิจกรรมเด็กให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเอง เกิดการคิดวิเคราะห์ มีเจตคติที่ดี และเกิดทักษะในการนำไปปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

โดยใช้ฐานความสามารถหรือที่เรียกว่า สมรรถนะ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก เพื่อให้ผู้นำกิจกรรมเด็กมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะ และมี เจตคติที่ดีในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้องตามพัฒนาการ และเหมาะสมกับช่วงอายุของเด็ก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม เป็นการสร้างรากฐานที่ดีมีคุณภาพให้แก่เด็กที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เพื่อเป็นกำลังสำคัญและเป็นพลเมืองที่ดีในการพัฒนาประเทศสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก
- 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก
- 3) เพื่อศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) เนื้อหา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และหลักปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี ประกอบด้วย การดูแลเด็ก จัดการเรียนรู้และกิจกรรมสำหรับเด็ก ปกป้องสิทธิ ดูแลความปลอดภัยและป้องกันอันตรายให้แก่เด็ก และการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

2) การพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นสนใจปัญหา 2) ขั้นศึกษาข้อมูล 3) ขั้นพยายาม และ 4) ขั้นสำเร็จผล โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ MIAP มุ่งเน้นการฝึกทักษะของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) กลุ่มประชากร คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี โดยทำงานอยู่ในสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี โดยทำงานอยู่ในสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก จำนวน 21 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากการเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี โดยทำงานอยู่ในสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเข้ารับการฝึกอบรมโดยการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กครบตามระยะเวลาที่กำหนด และสามารถรับการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กหลังการฝึกอบรม 1 เดือนได้

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

1.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง ปี 2566-2567

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methodology) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ รวบรวมเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์หน้าที่ (Function Analysis) แล้วสร้างเป็นแผนภาพหน้าที่งาน (Functional Map) โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) กำหนดบทบาทหลัก (Key Role) หน้าที่หลัก (Key Function) หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และสมรรถนะย่อย (Element of Competence) ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) ความรู้และความเข้าใจ (Knowledge and Understanding) และขอบเขต (Range)

2) ตรวจสอบความเหมาะสมสร้างสมรรถนะโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้อง ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี จำนวน 16 ท่าน ด้วยแบบสอบถาม โดยประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Ratio: CVR) และดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) และให้ข้อเสนอแนะ และนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลจนได้เป็นสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กฉบับสมบูรณ์

2.2 ระยะที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก และทำการแปลงหน่วยสมรรถนะเป็นมอดูลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การจัดทำชุดการเรียนรู้/การเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ซึ่งประกอบไปด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและสร้างเนื้อหาในแต่ละมอดูล โดยทุกมอดูลผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองเด็ก จำนวน 7 ท่าน

2. การสร้างแผนการสอน สื่อช่วยสอน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และวิธีการประเมินในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การสอบถามปากเปล่าเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ การสังเกตวิธีการปฏิบัติงาน และผลงานของผู้เรียน โดยเครื่องมือต่าง ๆ ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเทคนิคศึกษา/เทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน และด้านผู้นำกิจกรรมเด็ก จำนวน 1 ท่าน รวม 5 ท่าน

ผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ MIAP ซึ่งเป็นเทคนิคและวิธีการสอนวิชาชีพ เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่เน้นด้านสมรรถนะของผู้เรียน โดยสรุปเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสนใจปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สร้างแรงจูงใจ คิดแก้ปัญหา 2) ขั้นศึกษาข้อมูล โดยการสอนหรือให้เนื้อหาความรู้ในบทเรียนแก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ขั้นพยายาม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้หรือทักษะที่ได้รับมาแก้ปัญหา ฝึกหัดทำงานจริง หรือทำแบบฝึกหัด และ 4) ขั้นสำเร็จผล เป็นการตรวจสอบหรือประเมินความสำเร็จของผลงาน หรือแบบฝึกหัดของผู้เรียน และมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการฝึกอบรม

สำหรับระยะที่ 2 ใช้การตรวจสอบความเหมาะสมด้วยการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 ระยะที่ 3 ศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กอายุ 3-6 ปี โดยทำงานอยู่ในสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก จำนวน 21 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

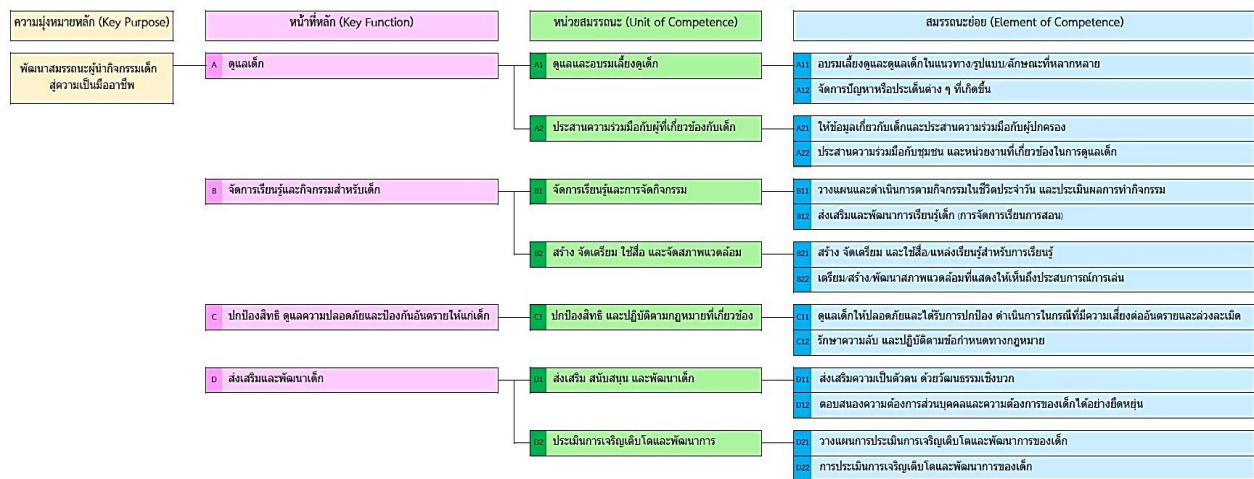
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยการใช้แบบประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบตรวจสอบผลงาน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ศึกษาและวิเคราะห์การสร้างเครื่องมือประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก
2. จัดทำโครงร่างเครื่องมือการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยใช้วิธีการสอบถาม การสังเกต และการตรวจสอบผลงาน โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเทคนิคศึกษา/เทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ด้านผู้นำกิจกรรมเด็ก จำนวน 3 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน รวม 7 ท่าน

สำหรับระยะที่ 3 ใช้การตรวจสอบความเหมาะสมด้วยการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า ความมุ่งหมายหลักของสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก คือ พัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กสู่ความเป็นมืออาชีพ (CVR = 1.0) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 หน้าที่หลัก 7 หน่วยสมรรถนะ และ 14 สมรรถนะย่อย (IOC $\geq$ 0.5)

ภาพที่ 1 สมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก แบ่งออกเป็น 7 มอดูล ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละมอดูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งในส่วนของการอธิบาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ/วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แผนปฏิบัติการฝึกอบรม และสื่อช่วยสอน พบว่า ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม (IOC $\geq$ 0.5)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษา และภาพประกอบ

มอดูล		ด้านเนื้อหา			ด้านภาษา			ด้านภาพประกอบ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
A1	ดูแลและอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.71	.36	มากที่สุด	4.62	0.66	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
A2	ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	4.76	.37	มากที่สุด	4.57	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
B1	จัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม	4.76	.37	มากที่สุด	4.76	0.51	มากที่สุด	4.76	0.37	มากที่สุด
B2	สร้าง จัดเตรียม วัสดุ และจัดสภาพแวดล้อม	4.76	.37	มากที่สุด	4.62	0.49	มากที่สุด	4.80	0.38	มากที่สุด
C1	ปกป้องสิทธิ และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.76	.37	มากที่สุด	4.52	0.58	มากที่สุด	4.76	0.63	มากที่สุด

มอดูล		ด้านเนื้อหา			ด้านภาษา			ด้านภาพประกอบ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
D1	ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็ก	4.81	.38	มากที่สุด	4.62	0.72	มากที่สุด	4.76	0.50	มากที่สุด
D2	ประเมินการเจริญเติบโต และพัฒนาการ	4.86	.26	มากที่สุด	4.71	0.36	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
รวม		4.77	0.35	มากที่สุด	4.63	0.45	มากที่สุด	4.73	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมของเนื้อหา ภาษา และภาพประกอบในแต่ละมอดูล อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) และด้านภาษา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.45)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการฝึกอบรมและสื่อช่วยสอน

มอดูล		ด้านแผนปฏิบัติการฝึกอบรม			ด้านสื่อช่วยสอน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
A1	ดูแลและอบรมเลี้ยงดูเด็ก	4.44	0.25	มาก	4.57	0.21	มากที่สุด
A2	ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	4.43	0.18	มาก	4.47	0.18	มาก
B1	จัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม	4.45	0.27	มาก	4.49	0.23	มาก
B2	สร้าง จัดเตรียม ใช้สื่อ และจัดสภาพแวดล้อม	4.54	0.25	มากที่สุด	4.56	0.16	มากที่สุด
C1	ปกป้องสิทธิ และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.21	มาก	4.48	0.22	มาก
D1	ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็ก	4.47	0.31	มาก	4.59	0.21	มากที่สุด
D2	ประเมินการเจริญเติบโต และพัฒนาการ	4.51	0.25	มากที่สุด	4.63	0.21	มากที่สุด
รวม		4.46	0.26	มาก	4.54	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมของแผนปฏิบัติการฝึกอบรม และสื่อช่วยสอนในแต่ละมอดูล อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อช่วยสอนมีความเหมาะสมสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.20) และรองลงมา คือ ด้านแผนปฏิบัติการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.26)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพร้อมของการฝึกอบรม	4.42	0.45	มาก
2. ด้านเนื้อหา	4.52	0.42	มากที่สุด
3. ด้านวิธีการสอน	4.44	0.45	มาก
4. ด้านวิทยากร	4.53	0.37	มากที่สุด
5. ด้านผลที่ได้รับหลังการฝึกอบรม	4.65	0.42	มากที่สุด
รวม	4.52	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลที่ได้รับหลังการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.42) ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.45) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความพร้อมของการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.45)

ผลการฝึกอบรมโดยการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละมอดูล

3. ผลการศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของวิธีการประเมินกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบตรวจสอบผลงาน พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทั้งในส่วนแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบตรวจสอบผลงาน ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม (IOC $\geq$ 0.5)

3.2 ผลการประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานในระยะเวลา 1 เดือนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน ในภาพรวมสรุปได้ว่า ผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก จำนวน 14 สมรรถนะย่อย มีผู้ผ่านการประเมิน มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.56 ของมอดูลทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงาน จำนวน 13 สมรรถนะย่อย โดยมี 1 สมรรถนะย่อย คือ สมรรถนะ A22 ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก มีผู้ผ่านการประเมิน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีผู้ที่ไม่ได้รับการประเมิน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 และมีผู้ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า สมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ประกอบด้วย 4 หน้าที่หลัก คือ ดูแลเด็ก จัดการเรียนรู้และกิจกรรมสำหรับเด็ก ปกป้องสิทธิ ดูแลความปลอดภัยและป้องกันอันตรายให้แก่เด็ก และส่งเสริมและพัฒนาเด็ก รวมถึง 7 หน่วยสมรรถนะ และ 14 สมรรถนะย่อย โดยองค์ประกอบของแต่ละสมรรถนะผ่านการตรวจสอบและให้คำแนะนำโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญด้านผู้นำกิจกรรมเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้ได้สมรรถนะที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ จันกัน (2566) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลและตรวจสอบสมรรถนะ ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน และสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฯ ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบกับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษาศูนย์บ่มเพาะในเขตภาคเหนือ จำนวน 108 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ได้แก่ การจัดสถานการณ์จำลอง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน

2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

2.1 การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในด้านความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษา ภาพประกอบ แผนปฏิบัติ การฝึกอบรม และสื่อช่วยสอน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพิรพงศ์ บุญฤกษ์ และคณะ (2566) ที่ได้พัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยการฝึกอบรม ซึ่งได้ผ่านการประเมินสื่อการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงที่สุด และสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยจะต้องพัฒนาขึ้นมาโดยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมด้วย

2.2 การจัดเรียนการสอนใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นสนใจปัญหา 2) ขั้นศึกษาข้อมูล 3) ขั้นพยายาม และ 4) ขั้นสำเร็จผล โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ MIAP มุ่งเน้นการฝึกทักษะของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และจบด้วยการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ชลันธรณ์ สุดอุดม และคณะ (2567) ที่อธิบายว่า MIAP เป็นรูปแบบการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด และทำได้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งการปฏิบัติจริงจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ในภาพรวมสรุปได้ว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายการประเมินเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงเนื้อหาข้อมูล วางแผนการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สมรรถนะตามจุดประสงค์ รวมทั้งพิจารณาถึงการนำความรู้ที่ผู้เข้าอบรมจะได้รับหลังการฝึกอบรม ซึ่งจำเป็นต้องนำผู้เรียนไปสู่โลกแห่งความเป็นจริงในการปฏิบัติงานได้จริง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ตรงกับการทำงาน สอดคล้องกับ สรรค์ชัย ไชยสกุลวงศ์ (2565) ที่ได้สรุปไว้ว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายในทิศทางเดียวกันคือ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการทำงานสูงขึ้นทั้งในด้านความรู้และทักษะ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง

2.4 ผลการประเมินผลผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนทุกคนผ่านการประเมินในทุกมอดูล ซึ่งใช้การประเมินเป็นรายบุคคล ผลงานที่ผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตัดสินความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของผู้เรียน โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มใหญ่ รวมทั้งการทำกิจกรรมแบบย่อย ทำให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถถามสิ่งที่ตนเองสงสัย และหากติดปัญหาก็สามารถทบทวนให้ผู้เรียนได้เข้าใจ และผ่านเนื้อหานั้น ๆ ได้ โดยไม่ปล่อยผ่าน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ที่กล่าวเกี่ยวกับการประเมินสมรรถนะว่า มุ่งเน้นการประเมินความสามารถที่เป็นองค์รวมของการใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน ในลักษณะการประเมินการปฏิบัติว่า ผู้เรียน “ทำได้” บรรลุตามเกณฑ์ความสำเร็จที่กำหนดไว้หรือไม่ หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่านผู้เรียนจะได้รับการสอนซ่อมเสริมจนกระทั่งบรรลุผล ผู้เรียนแต่ละคนจะก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน อาจก้าวหน้าไปได้เร็วในบางสาระ และอาจไปได้ช้าในบางสาระ ตามความถนัดของตน

3. การศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก หลังการฝึกอบรมโดยการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กของกลุ่มตัวอย่าง 1 เดือน สรุปได้ว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะ และเจตคติที่ดีที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กไปปฏิบัติงานได้จริง คิดเป็นร้อยละ 94.56 ของมอดูลทั้งหมด โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยสมรรถนะ อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างบางคนไม่ผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงานในบางข้อ เนื่องจากเป็นการปฏิบัติงานที่อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง หรือไม่ได้ปฏิบัติในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น การประสานงานกับชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็ก หรือการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายเด็ก ซึ่งหัวข้อเหล่านี้เป็นการประสานงานในบางช่วงเวลา และบางสถานการณ์เท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนพล ชุมเพชร (2567) ที่พัฒนาสมรรถนะการตลาดดิจิทัล NFT และพบว่า ภาพรวมผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 72.65 ของมอดูลทั้งหมด โดยมีผู้ผ่านการฝึกอบรมบางคนไม่สามารถผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงานบางข้อ ซึ่งอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสร้างและขายชิ้นงานโดยตรง เช่น ตรวจสอบมูลค่าการซื้อขายในภาพรวมของตลาด NFT การทดลองเพิ่ม และซ่อนชื่อสกุลเงินดิจิทัลในกระเป๋าเงินดิจิทัลได้ เป็นต้น ซึ่งหัวข้อเหล่านี้ถือเป็นการเสริมความรู้

ไม่ได้เป็นหัวข้อที่ต้องใช้งานอยู่เป็นประจำ จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะและสื่ขั้นตอนต่าง ๆ ไปได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ประเมินให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเปิดเอกสารในหัวข้อเหล่านี้ประกอบก็สามารถปฏิบัติงานได้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้นำกิจกรรมเด็ก โดยพัฒนาสมรรถนะออกเป็น 7 มอดูลที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การดูแลและอบรมเลี้ยงดูเด็ก การประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม การสร้าง การใช้สื่อ การจัดสภาพแวดล้อม การปกป้องสิทธิและปฏิบัติตามกฎหมาย การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และการประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก มอดูลเหล่านี้ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาบนพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง โดยเน้นการฝึกปฏิบัติผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละมอดูลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังพบว่า ความแตกต่างด้านอายุหรือประสบการณ์ของผู้เรียนไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ แต่อาจมีผลต่อระยะเวลาการฝึกอบรมที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความสามารถเฉพาะบุคคล

ภาพที่ 2 มอดูลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะที่เน้นการปฏิบัติจริง และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนยังถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต องค์ความรู้ใหม่นี้ไม่เพียงช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้นำกิจกรรมเด็กเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรมใหม่ ๆ รวมถึงนวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

1. การพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์หน้าที่ (Function Analysis) และสร้างเป็นแผนภาพหน้าที่งาน (Functional Map) โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) กำหนดบทบาทหลัก (Key Role) หน้าที่หลัก (Key Function) หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และสมรรถนะย่อย (Element of Competence) ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) ความรู้และความเข้าใจ (Knowledge and Understanding) และขอบเขต (Range) และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องในด้านผู้นำกิจกรรมเด็ก ซึ่งมีความเห็นว่า ความมุ่งหมายหลักของสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก คือ พัฒนาผู้นำกิจกรรมเด็กสู่ความเป็นมืออาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 4 หน้าที่หลัก 7 หน่วยสมรรถนะ และ 14 สมรรถนะย่อย

2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ได้ทำการแปลงหน่วยสมรรถนะเป็นมอดูลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 มอดูลสมรรถนะ (A-D) โดยทุกมอดูลผ่านการประเมินผลความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในส่วนของคุณอธิบาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ/วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แผนปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน และสื่อช่วยสอน พบว่า ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม (IOC $\geq .5$)

2.1 ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.36$)

2.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า ผู้เรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ในแต่ละมอดูลทุกกิจกรรม

3. การศึกษาผลการประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ซึ่งการสร้างแบบประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก พบว่า ผลการประเมินแบบประเมินสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กทั้งในส่วนของคุณอธิบาย แบบสังเกต และแบบตรวจสอบผลงานจากผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละรายการมีความเหมาะสม (IOC ≥ 0.5) และหลังจากฝึกอบรมโดยการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก 1 เดือน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 94.56 ของมอดูลทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็ก ควรวางแผนการจัดการเรียนการสอน การเตรียมแผนการเรียนการสอน การเตรียมสื่อและอุปกรณ์ การเตรียมความพร้อม รวมทั้งศึกษาข้อมูลในแต่ละเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และถูกต้อง ฝึกพูดอธิบาย และทดลองกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกหนึ่งประการที่สำคัญคือ การใช้เวลาอย่างยืดหยุ่นและเหมาะสม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

1.2 สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำเนื้อหาหรือข้อมูลการทำกิจกรรมสำหรับเด็ก เข้าไปอยู่รายวิชา สังคมศึกษา หรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงการทำกิจกรรมให้แก่เด็ก พัฒนาการที่สำคัญของเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูและดูแลเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

1.3 สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก การศึกษาปฐมวัยหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลและเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้นำกิจกรรมเด็กไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำกิจกรรมให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก โดยการพัฒนาสมรรถนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

2.2 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูปฐมวัย/ครูอนุบาล เพื่อพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติกิจกรรมสำหรับเด็ก Generation Alpha และ เด็ก Generation Beta

2.3 ควรจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมให้แก่เด็กที่กำลังเป็นเทรนด์ (Trend) ในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมให้แก่เด็กในด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2564). *ข้อมูลการทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยระดับประเทศ ย้อนหลัง 3 ปีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพและความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์*. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. <https://dopah.anamai.moph.go.th/web-upload/8x6b2a6a0c1fbe85a9c274e6419fdd6071/tinymce/KPI2565/05/107/1.1%20ข้อมูลการทบทวนสถานการณ์เด็กปฐมวัย.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ข). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรวดี ทวีโชติ และวัลลิกา ฉลากบาง. (2561). ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครู. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12(1), 243-250. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/164966>
- จิรศักดิ์ จันกัน. (2566). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]*. NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5721/3/ChirasakChankan.pdf>
- ชลันธรณ์ สุดอุดม, เมธา อึ้งทอง, และวรวิฑูรี กังหัน. (2567). การพัฒนาทักษะการเขียนเส้นในงานเขียนแบบ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ MIAP ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสาร T-VETJournal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3*, 8(15), 180-201. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/TVETJournal_IVEN3/article/view/267253
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พีรพงศ์ บุญฤกษ์, กรรณิกา เงินบุตรโคตร, และนุสรณ์ มุทะหมัด. (2566). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของครูวิทยาศาสตร์ด้วยการฝึกอบรม จากการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ความเป็นจริงเสริมรายวิชาเคมีเรื่อง หมู่ฟังก์ชัน ของสารอินทรีย์ด้วยโปรแกรมยูนิทรีตีส์ร่วมกับโปรแกรมมูฟฟรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(1), 359-374. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/265147>
- วัฒนพล ชุมเพชร. (2567). *การพัฒนาสมรรถนะการตลาดดิจิทัล NFT [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). *ครุสภาวิทยารจารย์*, 1(1), 8-18. <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/240674>

- สรรรค์ชัย ไชยสกุลวงศ์. (2565). กระบวนการในการฝึกอบรมในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์, 5(2), 1-17. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jcr/article/view/256277>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย 0-5 ปี. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ. พริกหวานกราฟฟิค.
- อรอนงค์ กลางนภา. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล เขตสุขภาพที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.